

КОМПЛЕКСНЕ ОРТОПЕДИЧНЕ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ З НАСЛІДКАМИ СПИННОМОЗКОВОЇ ГРИЖІ

Крись-Пугач А.П., Гук Ю.М., Чеверда А.І., Бондарєв Г.Г.

ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України», м. Київ, Україна

Мета роботи. Покращити результати лікування ортопедичних проявів у хворих з наслідками спинномозкової грижі шляхом розробки системи комплексного ортопедичного консервативного та оперативного лікування.

Матеріали та методи. Дослідження виконано на основі аналізу матеріалу ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України». Обстежено 99 хворих з різнобічними ортопедичними проявами спинномозкової грижі віком від 2 міс до 18 років (хлопчиків – 47, дівчаток – 52). Проведено розподіл хворих на клінічні групи (I, II, IIIA, IIIB клінічні групи та група дітей до року). Розподіл ґрунтувався на результаті аналізу стану статико-локомоторних функцій дитини з допомогою розробленої нами оцінки функціонального стану нижніх кінцівок. Консервативне лікування застосовувалося в усіх хворих. Хірургічне лікування проведене 46 хворим (виконано 102 оперативних втручань): з приводу деформації стоп прооперовано 42 хворих (79 оперативних втручань), при вивиху стегна - 14 хворих (19 оперативних втручань), при контрактурах суглобів - 2 хворих (4 оперативних втручання). В 35 хворих виконувалися оперативні втручання ізольовано на стопах, в 7 – в поєднанні з оперативними втручаннями з приводу патології кульшових та колінних суглобів. Методи дослідження: клінічний, рентгенологічний, ультрасонографічний, доплерографічний та статистичний.

Результати та обговорення. Розроблена нами система комплексного ортопедичного лікування хворих з наслідками спинномозкової грижі включала консервативне, оперативне лікування та раціональне ортезування. Умовно виділено два напрямки лікування: профілактичний – направлений на запобігання формування первинної ортопедичної патології або рецидиву ортопедичних проявів після проведеного консервативного та оперативного (раціональне ортезування); лікувальний – направлений на усунування деформацій та контрактур етапними гіпсовими пов'язками (консервативне лікування), виконання оперативних втручань направлених на корекцію стійких фіксованих деформацій нижніх кінцівок та інші (оперативне лікування). Відповідно до проведеного розподілу хворих на клінічні групи нами було визначено напрямок лікування для кожної груп хворих. У першій групі хворих, що самостійно пересувалися та включала 32 дитини, лікування було направлене на покращення здатності хворих до самостійного пересування і самообслуговування. У другій групі хворих з обмеженням пересування, що включала 29 дітей - на покращення здатності хворих до самостійного пересування та самообслуговування в ортопедичних засобах. У підгрупі А третьої групи хворих - крісельні хворі - з потенційною можливістю до пересування з допомогою інструктора або ортопедичних апаратів (8 дітей) - на корекцію ортопедичної патології з метою підготовки хворого до раціонального ортезування та наступною можливістю переведення пацієнта в другу групу. В підгрупі Б третьої групи хворих - хворі, що не пересуваються (19 дітей) - на корекцію ортопедичної патології з метою підготовки хворого до зручного перебування в кріслі. Застосування запропонованої нами бальної оцінки функціонального стану нижніх кінцівок дозволило об'єктивізувати оцінку результатів ортопедичного лікування – консервативного і оперативного в цілому та підтвердити його ефективність у пацієнтів I, II та IIIA груп пацієнтів. В I групі приріст був на 2,3 бали, в II групі на 3,6, в групі IIIA на 5,5. Четверо хворих перейшло з II групи в I та 4 з IIIA в II.

Висновки.

1. Розроблена система ортопедичного лікування хворих зі спинномозковою грижею включала в себе профілактично-консервативні та оперативні заходи;

2. Консервативне лікування застосовувалося у дітей переважно до однорічного віку та направлене на запобігання формування та корекцію сформованої ортопедичної патології.

3. Оперативне лікування направлене на корекцію стійких фіксованих деформацій нижніх кінцівок шляхом виконання складних реконструктивно-відновних оперативних втручань на кульшовому, колінному суглобах та стопах.

4. Проведений аналіз оцінки функціонального стану нижніх кінцівок, до та після проведеного консервативного і оперативного лікування, свідчить про ефективність розробленої системи комплексного ортопедичного лікування хворих з ортопедичними наслідками спинномозкової грижі.

КОМПЛЕКСНОЕ ОРТОПЕДИЧЕСКОЕ ЛЕЧЕНИЕ БОЛЬНЫХ С ПОСЛЕДСТВИЯМИ СПИННОМОЗГОВОЙ ГРЫЖИ

Крись-Пугач А.П., Гук Ю.Н., Чеверда А.И., Бондарев Г.Г.

ГУ «Институт травматологии и ортопедии НАМН Украины», г. Киев, Украина

В работе представлены принципы комплексного ортопедического лечения больных с последствиями спинномозговой грыжи, с учётом нарушения функционального состояния нижних конечностей, которое включает консервативное, оперативное лечение и рациональное ортезирование. Проведенный анализ оценки функционального состояния нижних конечностей до и после проведённого консервативного и оперативного лечения свидетельствует об эффективности разработанной системы комплексного ортопедического лечения.

Ключевые слова: спинномозговая грыжа, консервативное и оперативное лечение.

COMPREHENSIVE ORTOPAEDIC TREATMENT OF PATIENTS WITH SEQUELAE OF MENINGOCELE

A. Krys`-Pugach, Y. Guk, A. Cheverda, G. Bondarev

STATE INSTITUTION «Institute of Traumatology and Orthopedics National Academy of Medical Sciences», (Kyiv, Ukraine)

The principles of comprehensive ortopedic treatment of patients with a consequences of cerebrospinal herniation, that include conservative therapy, surgical treatment and rational use of orthoses, are presented in examination. The analysis of functional condition of the lower limbs before and after conservative and surgical treatment demonstrates the effectiveness of the developed system of complex orthopedic treatment.

Keywords: meningocele, conservative and operative treatment.